

Hrad Devín prechádza rozsiahlym projektom obnovy. Zvýši návštevnícky komfort, trvácnosť a autenticitu pamiatky

*Bratislava 7. septembra 2022: Ochranu a rozvoj spravovaného kultúrneho dedičstva vníma Múzeum mesta Bratislavy ako jednu zo svojich kľúčových úloh. V roku 2022 preto realizuje aj významný sanačný projekt historických architektur najväčšieho a najnavštevovanejšieho objektu vo svojej správe – národnej kultúrnej pamiatky Hrad Devín. Aktuálne prebiehajúci cezhraničný projekt *Culture Across – Kultúrne mosty cez rieku Morava* zastrešuje viacero súbežne prebiehajúcich aktivít, ktoré majú za cieľ zvýšenie návštevníckeho komfortu, bezpečnosti a tiež zvýšenie životnosti i autenticity hradných architektur.*

Aktuálne prebiehajúce projekty v areáli hradu:

- 1) rekonštrukcia krycej stavby ranokresťanských archeologických nálezov *cella memoriae*;
- 2) sanácia a rekonštrukcia odkrytých historických architektur v areáli Hradu Devín;
- 3) archeologický výskum;
- 4) vznik nového viacjazyčného informačného a navigačného systému v areáli hradu Devín, vybudovanie objektov doplnkovej návštevníckej infraštruktúry;
- 5) rozvoj inštitucionálnej spolupráce medzi školami v cezhraničnom regióne Marchfeld – Bratislava v oblasti vzdelávania o kultúrnom a prírodnom dedičstve.

V júli tohto roku boli spustené rekonštrukčné práce na krycej stavbe ranokresťanských archeologických nálezov s názvom *cella memoriae*. Cieľom je renovácia samotnej stavby a tiež opätovné sprístupnenie expozície archeologických nálezov návštevníkom a návštevníčkam hradu Devín. „Predmetom rekonštrukčných prác bolo najmä odstránenie havarijného stavu krycej konštrukcie – obnovenie a stabilizovanie drevenej konštrukcie a vybudovanie novej hydroizolácie strešnej krytiny. Súčasne došlo ku komplexnej obnove vegetatívnej strechy vybranými pôvodnými druhmi rozchodníkov a k obnove náterov,“ opisuje Milan Zálešák, vedúci Hradu Devín.

Od konca júla prebiehajú na stredom a hornom hrade aj **sanačné a rekonštrukčné práce odkrytých historických architektúr**. Svojím rozsahom a dôležitosťou predstavujú jeden z najvýznamnejších projektov v hradnom areáli za posledné roky. Cieľom je vyvážené konzervačným a dotvárajúcim prístupom zachovať jestvujúce hodnotné historické murivá. Postup, ktorým sa renovácia uskutočňuje, rešpektuje metodické pokyny schválené Krajským pamiatkovým úradom v Bratislave, a teda aj usmernenia uvedené v charte [ICOMOS](#) (*International Council for Monuments and Sites*).

Súčasný nevyhovujúci stav jednotlivých konštrukcií v hradnom areáli je výsledkom parciálnych zásahov po roku 1961, najmä použitia cementu pri prácach statického zabezpečenia. „Dnes sa pri konzervačných prácach vyžaduje aplikovanie pôvodných techník a technológií s cieľom nadviazať na pôvodné techniky pri výstavbe hradov a nevytvárať novotvary zo základných stavebných materiálov,“ približuje Viktor Agocs, vedúci oddelenia správy budov Múzea mesta Bratislavy.

Ide napríklad o:

- použitie miestneho stavebného kameňa z okolitých lomov,
- rešpektovanie pôvodného riadkovania muriva,
- správny výber vápennej malty s ohľadom na zachovanie pôvodnej farebnosti a štruktúry, tzn. farebnosti vápennej malty s lokálnymi prímiesami,
- zachovanie vzhľadu pôvodného muriva a jeho ruinálnej siluety, atď.

Obr. 1. Správna/nesprávna metodika výplne muriva.

Dôležitým faktorom sanácie je dlhodobá ochrana koruny murív pôvodne interiérového (chráneného) muriva voči poveternostným účinkom. „Na základe pozitívnych skúseností zo zahraničia sme aj v prípade Hradu Devín odporučili realizovať tzv. inžiniersko-biologickú ochranu, pri ktorej je koruna muriva chránená pomocou hustého koberca z rastlín typických pre príslušnú lokalitu. S týmto cieľom boli v kooperácii s odborníkmi – botanikmi – navrhnuté pre danú lokalitu pôvodné druhy rastlín, ktoré zvládnu extrémne poveternostné podmienky na korune muriva,“ uvádza Vladimír Kohút, statik spoločnosti PRODIS+, s. r. o., ktorá sa špecializuje o. i. na obnovu hradov. Za optimálneho stavu budú sanačné práce ukončené najneskôr do polovice decembra 2022.

Archeologický výskum na dolnom hrade v roku 2022 realizovali Dominika Ferenčíková Hulková a Peter Barta pod vedením Jaroslavy Schmidtovej. Nadviazal na výskum, ktorý v rokoch 2017 – 2021 viedla Katarína Harmadyová. Najhlbšie odkryté objekty na severozápadnom okraji skúmanej plochy v hĺbke viac ako dva metre predstavujú zvyšky sídliskových architektúr, ktoré na základe keramiky predbežne patria do doby halštatskej a laténskej. „V tejto časti bola odkrytá aj fragmentárne zachovaná menšia zahĺbená stavba s drevohlinitou konštrukciou, ktorá zanikla požiarom a ktorú pre absenciu artefaktov v pôvodnej polohe budeme datovať rádiouhlíkovou analýzou,“ uvádzajú realizátori archeologického výskumu na Hrade Devín. Prekvapujúcim nálezom tejto sezóny sú základové žľaby a kolová konštrukcia nadzemnej stavby. Po jej zániku priestor v jej blízkosti slúžil pre uloženie mŕtveho, ako dokazuje v tejto sezóne odkrývaný kostrový hrob. Po prvom kostrovom hrobe odkrytom v novembri 2021 ide o druhý nález, ktorý dokladá rôznorodé využívanie tejto časti lokality v priebehu času. „Artefakty nájdené počas výskumu, ako sú silicitové čepielky, fragmenty keramických nádob, zlomok rímskej bronzovej spony a drobné úlomky sklenených nádob, železné nože a klince, dokladajú osídlenie od eneolitu/staršej doby bronzovej, doby železnej a rímskej až po neskorý stredovek a novovek,“ dopĺňajú archeológovia.

Projekt nového **informačno-navigačného systému** bol v spolupráci so štúdiami MAPA architekti a Hungry studio navrhnutý tak, aby odrážal potreby modernej prezentácie kultúrnych pamiatok a zároveň zohľadňoval princípy inkluzivity a prístupnosti pre čo najširšie návštevnícke spektrum. Okrem neho vzniknú v rámci projektu v areáli aj nové odpočinkové zóny s dobudovanými prvkami návštevníckej infraštruktúry a vďaka preriešeniu vstupného priestoru sa zlepši tiež prístup návštevníkov a návštevníčok na hrad.

O projekte *Culture Across – Kultúrne mosty cez rieku Morava*

Múzeum mesta Bratislavy a obec Marchegg v rámci cezhraničného projektu s názvom *Culture Across – Kultúrne mosty cez rieku Morava*, spolufinancovaného z programu spolupráce Interreg Slovenská republika – Rakúsko, spolupracujú na zachovaní svojho kultúrneho dedičstva a zvyšovaní povedomia širokej verejnosti o významných kultúrnych pamiatkach na oboch stranách hranice. Táto skutočnosť prispeje k zvýšeniu návštevníckeho potenciálu a atraktivity pohraničného regiónu Marchfeld – Záhorie – Bratislava. Návštevníčky a návštevníci zámku Marchegg si tak v jeho zrekonštruovaných priestoroch môžu pozrieť napríklad aktuálne prebiehajúcu Dolnorakúsku krajiniskú výstavu alebo sa prihlásiť na cezhraničnú konferenciu *Zámky na Moravskom poli. Strážne hrady v pohraničí – Lovecké zámky – Kultúrny turizmus*, ktorá sa bude konať v dňoch 15. – 16. septembra 2022 v sýpke zámockého parku v Marcheggu.

Viac informácií o výstave: <https://www.noelandesausstellung.at/sk>

Viac informácií o konferencii: www.oeaw.ac.at/ihb/detail/event/marchfeldschloesser-grenzburgen-jagdschloesser-kulturtourismus

Registrácia tu: <https://www.oeaw.ac.at/ihb/aktuelles/anmeldungen-zu-ihb-veranstaltungen/anmeldung>

Viac informácií nájdete na www.mmb.sk a na sociálnych sieťach Múzea mesta Bratislavy.

Kontakt pre médiá:

Mgr. Katarína Selecká

Vedúca odd. komunikácie a marketingu

katarina.selecka@bratislava.sk

+421 2 5910 08 38 alebo 0904 283 825

.....
O MMB:

Múzeum mesta Bratislavy s viac ako 150-ročnou tradíciou funguje nepretržite od roku 1868. Rozsahom svojho zbierkového fondu – spravuje približne 140-tisíc zbierkových predmetov – patrí medzi najväčšie múzeá na Slovensku. Dokumentuje históriu Bratislavy od jej najstaršieho obdobia a pod jeho správu patrí deväť historických lokalít z rôznych období, rôzneho charakteru a významu: Stará radnica, Apponyiho palác, Michalská veža, hrad Devín, Antická Gerulata (ktorá je od júla 2021 súčasťou UNESCO), lekáreň U Červeného raka, dom U Dobrého pastiera, Pamätný dom J. N. Hummela a Múzeum A. Fleischmanna. Súčasťou zbierkového fondu je i hodnotný súbor literárnych zbierok, ktoré tvoria pozostalosť Janka Jesenského, a samostatná zbierka Literárny fond. MMB sa v rámci svojej programovej štruktúry usiluje atraktívnou, modernou a progresívnou formou cez historické súvislosti otvárať témy rezonujúce aj v súčasnosti. Prináša aj moderné podujatia, ktoré zasadzujú a prepájajú s historickými lokalitami pod svojou správou.